

Raport z monitoringu
Programu Rewitalizacji
Gminy Zapolice na lata 2016- 2023

30 września 2023

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
Cel opracowania	3
Założenia metodologiczne	3
2. Analiza procesu zarządzania i konsultacji Programu	4
3. Analiza sytuacji Gminy	6
4. Analiza zmian stanu obszaru objętego procesem rewitalizacji	10
Główne problemy strefy społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przed wdrożeniem Programu	11
Ocena stopnia realizacji przedsięwzięć	11
5. Stopień realizacji PR pod względem rzeczowym	15
6. Monitoring finansowy	17
7. Wnioski i analiza czynników ryzyka oraz uwarunkowań wpływających na możliwości realizacji założeń Programu Rewitalizacji	21
Spis tabel	22
Spis Ilustracji	22

1. Wprowadzenie

Program Rewitalizacji Gminy Zapolice na lata 2016-2023 został przyjęty *Uchwałą nr XXIX/186/17 w sprawie przyjęcia Programu Rewitalizacji Gminy Zapolice na lata 2016-2023* i jest podstawowym dokumentem uchwalonym przez Gminę umożliwiającym prowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na wyznaczonym obszarze.

Cel opracowania

Niniejszy raport powstał w celu przedstawienia i podsumowania zebranych danych dotyczących okresu objętego ww. Programem Rewitalizacji, zgodnie z obowiązkiem zapisanym w art. 22 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji oraz określenia stopnia realizacji przedsięwzięć zawartych w programie, zgodnie z ustalonymi celami strategicznymi oraz założonymi kierunkami rozwoju.

Założenia metodologiczne

Jako monitoring (monitorowanie) definiuje się procedurę systematycznego sprawdzania i kontroli, czy Program jest realizowany zgodnie z założeniami. W ramach monitoringu sprawdzeniu podlegają postępy w ramach poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz zmiany stanu obszaru rewitalizacji - analizowane są występujące na nim zjawiska kryzysowe, problemy i potencjały.

Za wyjściowy rok, względem którego dokonana została analiza porównawcza, przyjęty został 2016, kiedy wdrożony został Program Rewitalizacji. Rok 2023 był ostatnim rokiem wdrażania PR i jednocześnie, zgodnie z przyjętym harmonogramem, zakończeniem pierwszego okresu jego pełnej funkcjonalności.

W opracowaniu zawarte zostały dane o projektach rewitalizacyjnych zaprezentowane w tabelach raportujących. Tabele powstały poprzez scalenie informacji cząstkowych, stanowiących podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz projektów realizujących pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne określone w PR. Zaprezentowano również dane odnoszące się do wskaźników obserwowanych w całej Gminie i na obszarze rewitalizacji na przestrzeni 7 lat, które pozwalają na obserwację kierunku następujących zmian.

Monitorowanie Programu Rewitalizacji obejmuje rejestrowanie rezultatów realizacji celów oraz procesów społecznych, gospodarczych i przestrzennych zachodzących w obszarze rewitalizacji, obserwację zewnętrznych uwarunkowań realizacji Programu, w tym zmian w kierunkach polityki regionalnej i krajowej i dostępnych instrumentach wsparcia zadań planowanych do realizacji w Programie, a także rejestrowanie rezultatów projektów inwestycyjnych oraz społecznych, których realizacja wymaga przeprowadzenia wcześniejszych projektów inwestycyjnych oraz kontynuowanych projektów społecznych z poprzedniego okresu programowania. Na podstawie danych z monitoringu przeprowadzone zostały okresowe oceny programu rewitalizacji, zarówno w zakresie uzyskiwanych rezultatów jak i aktualności przyjętych założeń.

2. Analiza procesu zarządzania i konsultacji Programu

Do monitorowania wdrażania Programu Rewitalizacji oraz jego poszczególnych elementów powołano Zespół ds. Rewitalizacji. Do realizacji i wdrażania zadań założonych w Programie oraz ich monitorowania wyznaczone zostały właściwe wydziały Urzędu Gminy, jednostki organizacyjne i beneficjenci uczestniczący w Programie.

Zebrania Zespołu odbywały się regularnie raz na rok. Podczas posiedzeń dokonywano oceny rezultatów realizacji zadań objętych programem, uwarunkowań zewnętrznych i rekomendowano ewentualne zmiany lub aktualizacje Programu. Informację o spotkaniach i podjętych działaniach przedstawia poniższa tabela:

TABELA 1. PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI KOMITETY MONITORUJĄCEGO

Data spotkania	Tematyka poruszana na spotkaniu/ problemy	Opis i liczba podjętych działań partycypacyjnych
Styczeń 2017	Spotkanie z przedstawicielami Rad Sołeckich, Kół Gospodyń Wiejskich, organizacjami pozarządowymi, pracownikami GOKiS w Zapolicach. Omówiono: Zadania inwestycyjne z udziałem programów grantowych i dotacyjnych. Wsparcie merytoryczne organizacji pozarządowych w konstruowaniu wniosków aplikacyjnych na dotacje z Urzędu Marszałkowskiego. Zaangażowanie społeczności lokalnej w zakładanie i funkcjonowanie Kół Gospodyń Wiejskich.	1. Udział w corocznie organizowanych przez GOKiS i Urząd Gminy w Zapolicach wydarzeniach kulturalnych. 2. Złożenie wniosków grantowych na dotacje celowe. 3. udział uczestników organizacji NGO w szkoleniach i warsztatach tematycznych.
Styczeń 2018	Spotkania z przedstawicielami Rad Sołeckich	Omówienie zadań inwestycyjnych realizowanych z udziałem programów grantowych i dotacyjnych. Złożenie wniosków aplikacyjnych na dotacje z Urzędu Marszałkowskiego. Zaangażowanie społeczności lokalnej w zakładanie i funkcjonowanie Kół Gospodyń Wiejskich.
Styczeń 2019	Spotkania z przedstawicielami Rad Sołeckich	Omówienie zadań inwestycyjnych realizowanych z udziałem programów grantowych i dotacyjnych.

		Złożenie wniosków aplikacyjnych na dotacje z Urzędu Marszałkowskiego. Zaangażowanie społeczności lokalnej w zakładanie i funkcjonowanie Kół Gospodyń Wiejskich.
Styczeń 2020	Spotkania z przedstawicielami Rad Sołeckich	Omówienie zadań inwestycyjnych realizowanych z udziałem programów grantowych i dotacyjnych. Złożenie wniosków aplikacyjnych na dotacje z Urzędu Marszałkowskiego. Zaangażowanie społeczności lokalnej w zakładanie i funkcjonowanie Kół Gospodyń Wiejskich. Zaangażowanie społeczności lokalnych w organizacje punktów szczepień
Wrzesień 2020	Spotkanie z przedstawicielami Rad Sołeckich, Kół Gospodyń Wiejskich, organizacjami pozarządowymi, pracownikami GOKiS w Zapolicach.	Zaangażowanie Kół Gospodyń Wiejskich w społeczną pomoc dla osób dotkniętych zakażeniem Covid-19. Podjęcie akcji szycia maseczek ochronnych przeciw zakażeniu Covid-19.
Styczeń 2021	Spotkania z przedstawicielami Rad Sołeckich	Omówienie zadań inwestycyjnych realizowanych z udziałem programów grantowych i dotacyjnych. Złożenie wniosków aplikacyjnych na dotacje z Urzędu Marszałkowskiego. Zaangażowanie społeczności lokalnej w zakładanie i funkcjonowanie Kół Gospodyń Wiejskich. Zaangażowanie społeczności lokalnych w organizacje punktów szczepień
Marzec 2021	Spotkanie z Kołami Gospodyń Wiejskich	Zaangażowanie Kół Gospodyń Wiejskich w społeczną pomoc dla osób dotkniętych zakażeniem Covid-19. Szycie maseczek ochronnych dla mieszkańców gminy Zapolice.

Styczeń 2022	Spotkania z przedstawicielami Rad Sołeckich	Podsumowanie Programu Rewitalizacji. Omówienie nowych perspektyw inwestycyjnych i społecznych na lata 2023-2030.
Marzec 2022	Spotkanie z przedstawicielami Rad Sołeckich, Kół Gospodyń Wiejskich, organizacjami pozarządowymi, pracownikami GOKiS w Zapolicach.	Omówienie spraw bieżących w związku z trwającą wojną na Ukrainie, zaplanowanie zakresu pomocy dla uchodźców z Ukrainy.
Listopad 2022	Spotkanie z przedstawicielami Rad Sołeckich, Kół Gospodyń Wiejskich, organizacjami pozarządowymi, pracownikami GOKiS w Zapolicach.	Podsumowanie procesu realizacji Programu Rewitalizacji oraz partycypacji społeczności lokalnej na obszarach zdegradowanych.

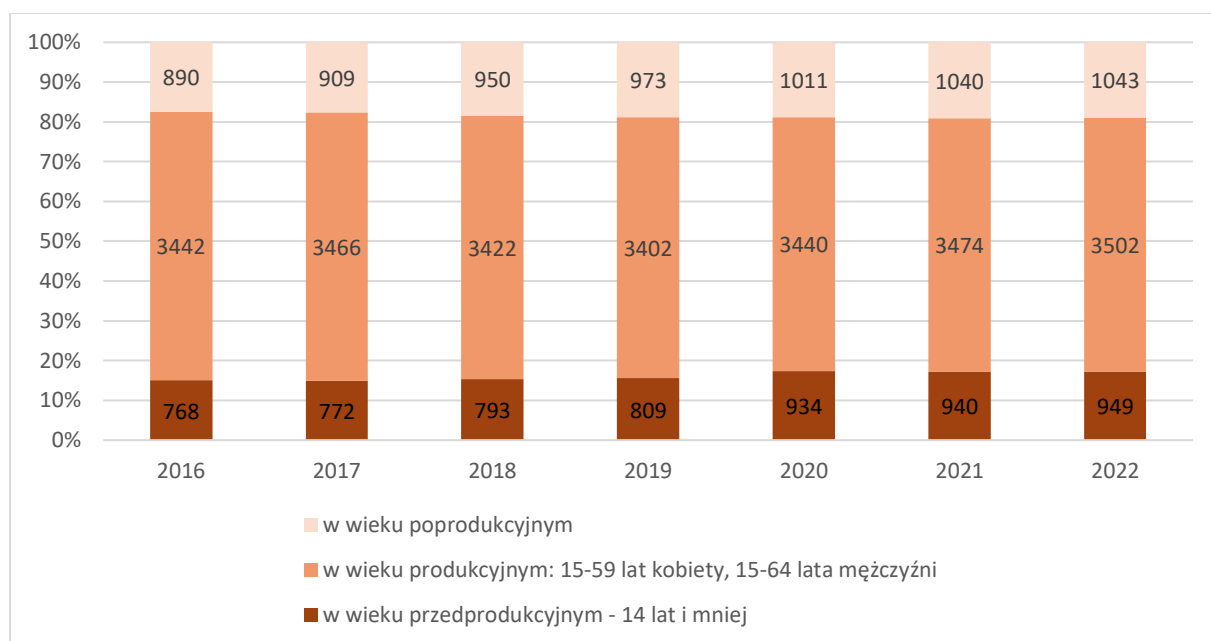
Źródło: dane z Urzędu Gminy w Zapolicach.

Podczas trwania Programu Komitet wraz z aktywistami organizacji pozarządowych spotkał się 7 razy, z tego 3 to spotkania nieplanowane, wynikające z potrzeby konsultacji w sprawie bieżących problemów wynikających z zagrożeń Covid-19 i pomocą dla uchodźców z Ukrainy. W czasie obowiązywania Programu Rewitalizacji Gminy Zapolice, w odniesieniu do projektów i programów przewidzianych do realizacji w okresie programowania oraz w odniesieniu do diagnozy stanu obszaru przeznaczonego do rewitalizacji, nie dokonano aktualizacji dokumentu.

3. Analiza sytuacji Gminy

W ostatnich latach stan liczby ludności w Gminie Zapolice uległ niewielkiemu zwiększeniu. W roku 2016 obszar Gminy zamieszkiwało 5 100 osób, a w 2022 r. było to już 5 494 osób (4,73 % wzrost). W 2021 r. osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 67,5% ludności, 15,1% osób było w wieku przedprodukcyjnym, a 27,5% ludności stanowiły osoby starsze w wieku poprodukcyjnym. Z poniższego zestawienia wynika, że w analizowanych latach w strukturze wiekowej nie zaszły nagłe, znaczące zmiany. Biorąc pod uwagę ogólnopolską tendencję do zmniejszania się ilości osób w wieku produkcyjnym na rzecz przyrostu osób w podeszłym wieku, sytuacja w Gminie Zapolice przedstawia się korzystnie. Grupa osób w wieku produkcyjnym zmniejszyła się o 3,7 punktów procentowych względem 2016 r., za to zwiększyła się liczba osób młodych do 14 roku życia (o 2,2 punktów procentowych). W omawianym okresie odnotowano także niewielki wzrost liczby seniorów (o 1,5 punktów procentowych).

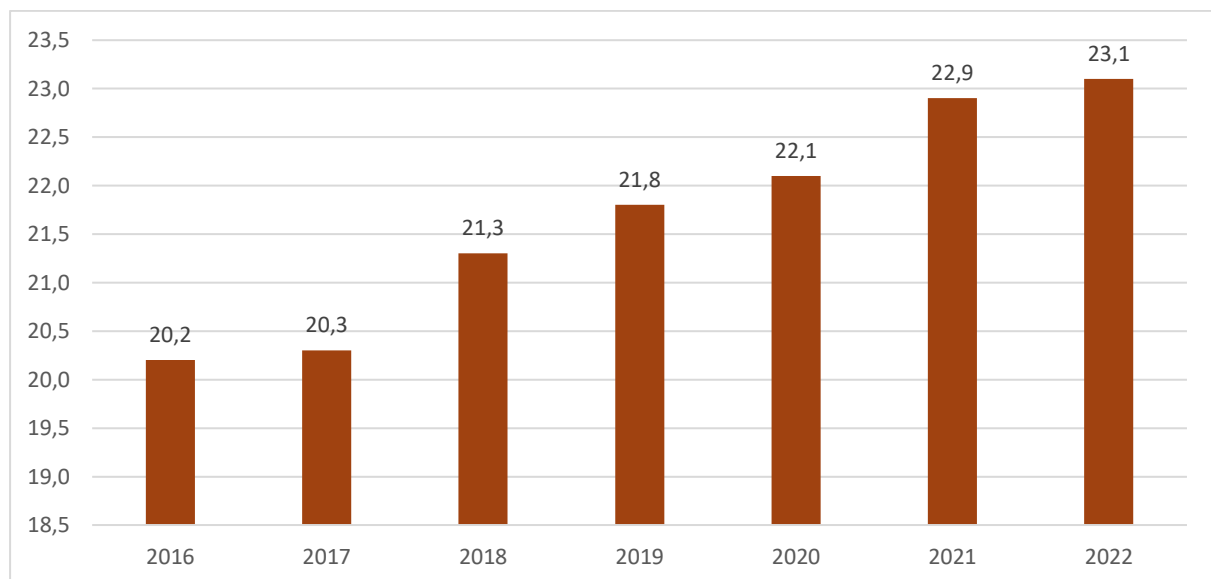
WYKRES 1. LICZBA OSÓB W GRUPACH FUNKCYJALNYCH W LATACH 2016-2022

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL.

W Gminie Zapolice odnotowuje się w ostatnich latach powolny wzrost liczby osób starszych. Współczynnik obciążenia demograficznego, liczonego jako stosunek liczby dzieci (0-14 lat) i osób w starszym wieku (65 i więcej lat) do liczby osób w wieku 15-64 lata, dla Gminy Zapolice wykazuje tendencję wzrostową, co potwierdza wzrost liczby osób starszych i zjawisko wydłużania się życia mieszkańców Gminy.

WYKRES 2. WSPÓŁCZYNNIK OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO OSOBAMI STARSZYMI W GMINIE ZAPOLICE W LATACH 2016-2022

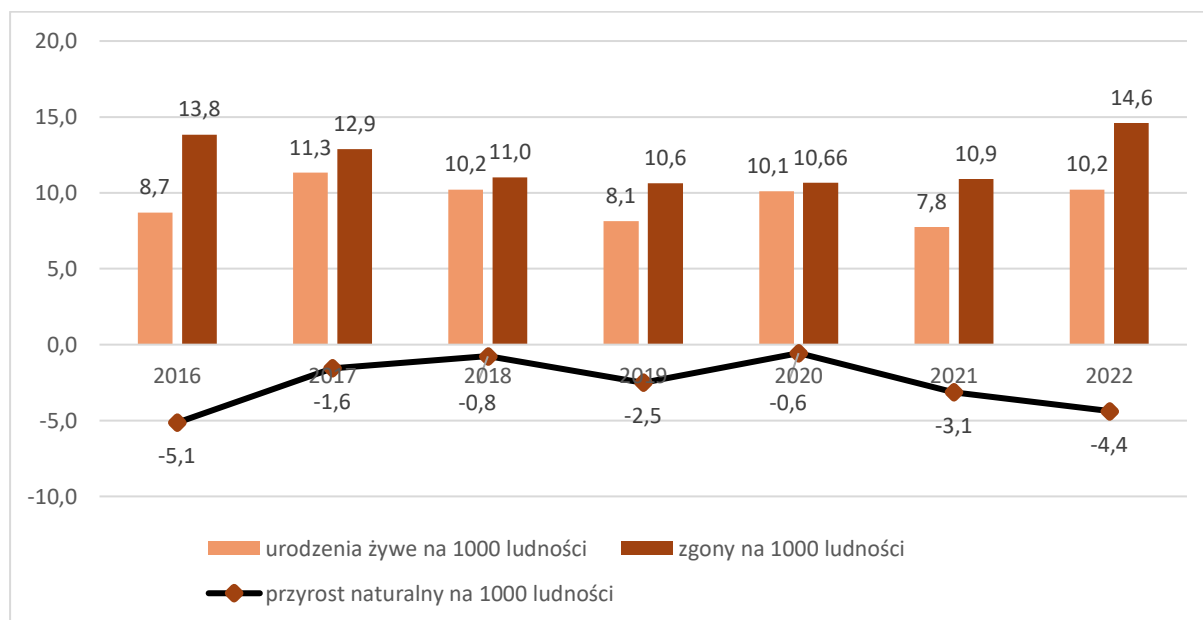

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL.

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wzrósł na przestrzeni kilku ostatnich lat o 2,9 punktów, przyjmując w 2022 r. wartość 23,1.

Gmina Zapolice od kilku lat zмага się z problemem utrzymującego się ujemnego przyrostu naturalnego. W roku 2022 przyrost naturalny na 1000 mieszkańców wyniósł - 4,4. Względem 2016 r. sytuacja uległa nieznacznej poprawie (wzrost o 0,7 punktów procentowych). Najwyższe wartości wskaźnika odnotowano w latach 2018 i 2020 (kolejno -0,8 i 0,6). W 2022 r. odnotowano 10,2 urodzeń żywych na 1000 ludności, a wskaźnik zgonów na 1000 ludności w tym okresie wynosił 14,6. Od 2016 r. można zaobserwować niewielkie zmniejszenie się poziomu umieralności oraz wzrost liczby urodzeń. W Gminie Zapolice od 2016 r. liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń.

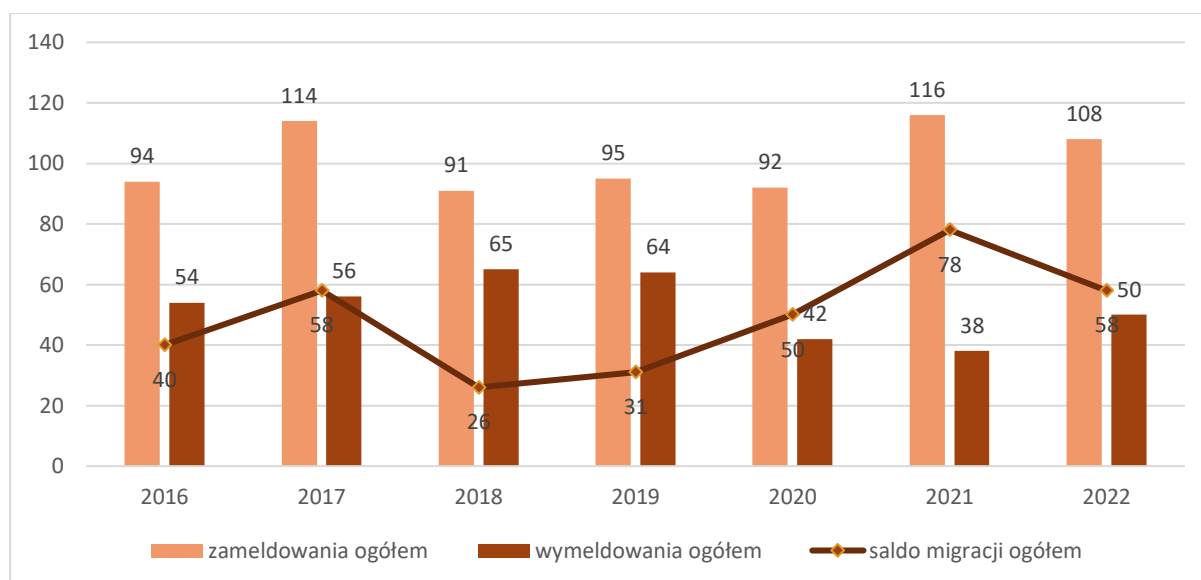
WYKRES 3. URODZENIA ŻYWE, ZGONY I PRZYROST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI W GMINIE ZAPOLICE W LATACH 2016 - 2022

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL.

Saldo migracji w Gminie Zapolice od 2016 r. utrzymuje się na dodatnim poziomie, co świadczy o ciągłym przyptywie mieszkańców do Gminy. Najniższą wartość salda migracji osiągnięto w 2018 r. (26). Od tego czasu sytuacja uległa poprawie, a wartość wskaźnika wzrasta cały czas. Udało się ograniczyć liczbę osób wyjeżdżających, ponadto liczba przyjeżdżających osób w 2021 r. osiągnęła najwyższy wzrost od 5 lat, co świadczy o stałym wzroście atrakcyjności Gminy Zapolice. W 2022 r. osiągnięty został poziom dodatni w zakresie napływu mieszkańców o wielkości 50 osób.

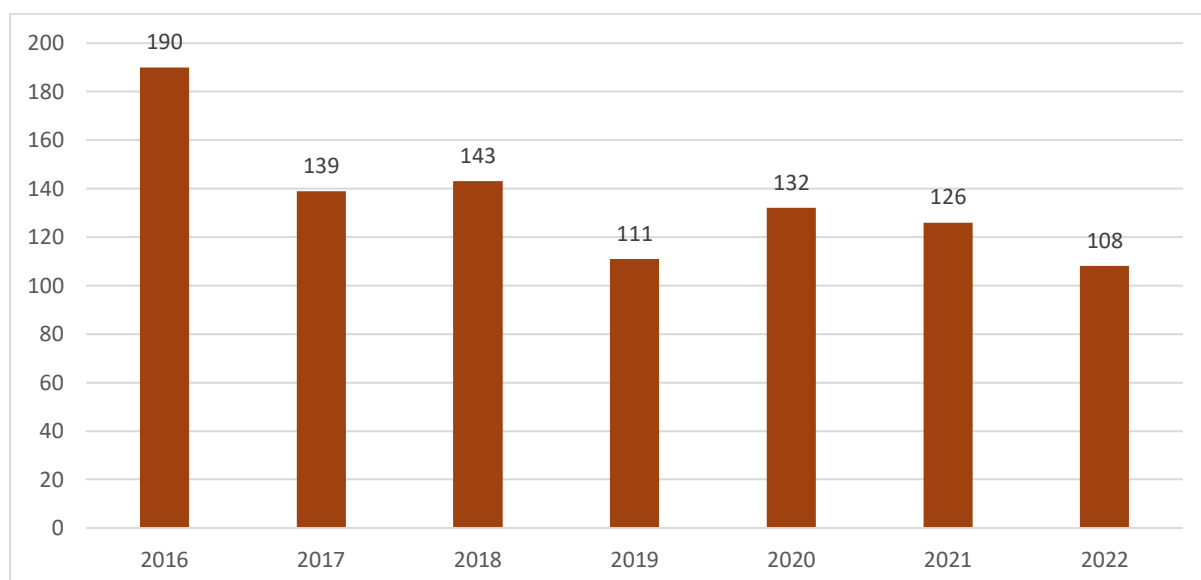
WYKRES 4. LICZBA ZAMELDOWAŃ I WYMELDOWAŃ ORAZ SALDO MIGRACJI W LATACH 2016-2022

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL.

Zgodnie ze stanem na 2022 r. w Gminie Zapolice było zarejestrowanych 108 osób bezrobotnych na 3 502 osób w wieku produkcyjnym. W analizowanym okresie można zauważyć niewielki spadek udziału osób bezrobotnych w liczbie osób produkcyjnych z 5,5% w 2016 r. do 3,1% w 2022 r. Poprawa sytuacji na rynku pracy nie jest jednak widoczna w ilości osób pracujących przypadających na 1 000 mieszkańców Gminy, która ze 69 osób w 2016 r. spadła do 59 osób w 2022 r.

WYKRES 5. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH W GMINIE ZAPOLICE W LATACH 2016-2022

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL.

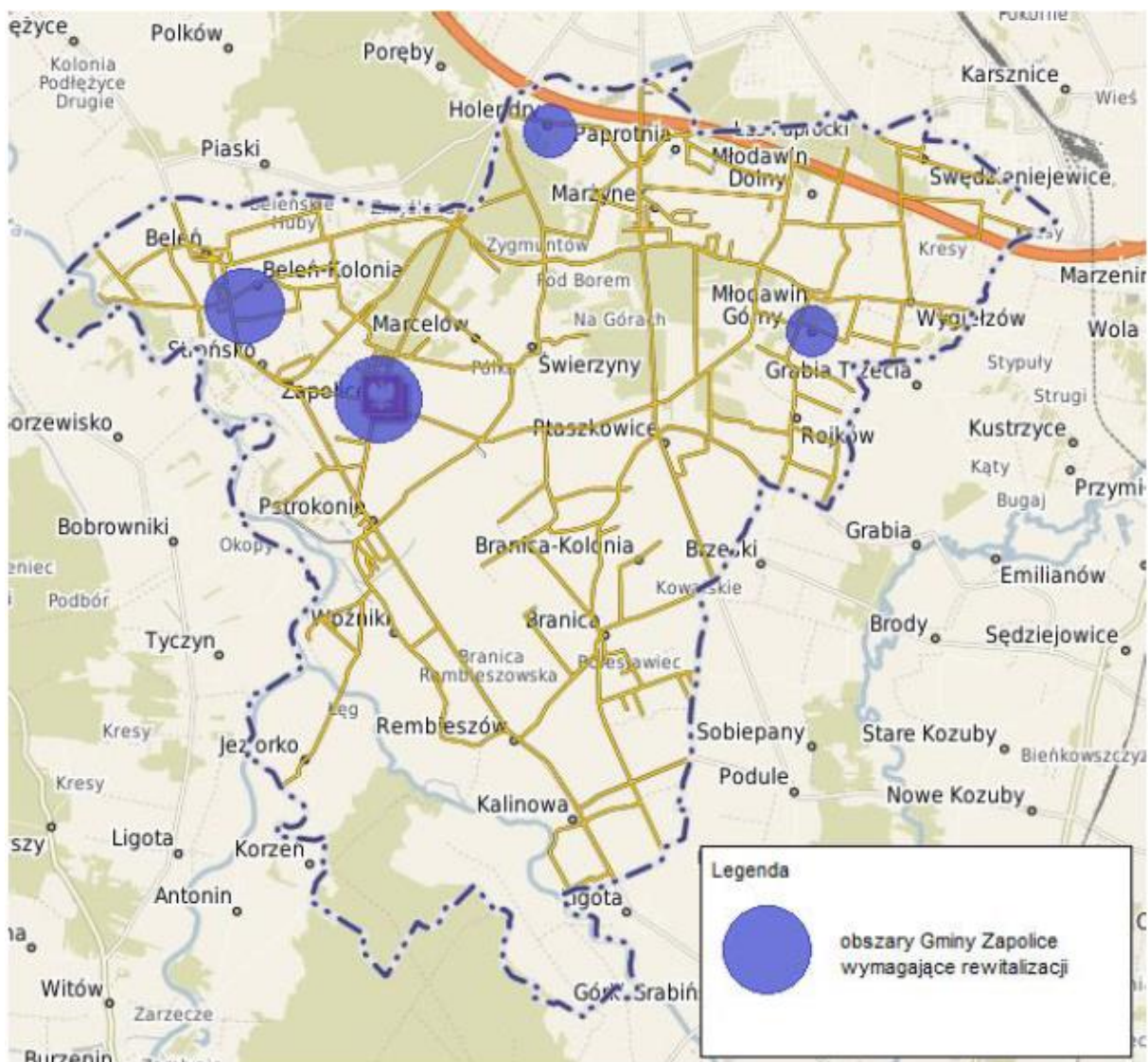
Spadek odsetka liczby osób pracujących wśród mieszkańców Gminy może świadczyć o trudnościach w znalezieniu pracy wśród nowo napływającej ludności. Gmina zмага się także z problemem długotrwałego bezrobocia. Niekorzystne zmiany widoczne w strefie społecznej są charakterystyczne dla wielu gmin w Polsce, na tle których Gmina Zapolice wypada

korzystnie, nie zmienia to jednak faktu, że konieczne jest podejmowanie dalszych działań w tej strefie.

4. Analiza zmian stanu obszaru objętego procesem rewitalizacji

Po uwzględnieniu wielu czynników oraz przeprowadzeniu krytycznej analizy wyników badań oraz danych zebranych w trakcie diagnozy, uwzględniających zarówno obiektywne wskaźniki jakości życia w Gminie Zapolice w różnych sferach, jak i subiektywne opinie mieszkańców na ten temat, wyznaczono zasięgi przestrzenne obszarów rewitalizacji. Biorąc pod uwagę wyniki analizy obszarów występowania skoncentrowanych zjawisk kryzysowych, wyznaczone zostały obszary zdegradowane, które objęły 5 spośród 22 sołectw Gminy: Beleń, Młodawin Górny, Zapolice, Holendry i Strońsko, w granicach zaznaczonych na poniżej przedstawionej mapie Gminy.

MAPA 1. STREFA PRZEZNACZONA DO DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

Źródło: Program Rewitalizacji Gminy Zapolice na lata 2016-2023.

Główne problemy strefy społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przed wdrożeniem Programu

Przed wdrożeniem Programu Rewitalizacji na lata 2016-2023, w strefie społecznej Gmina Zapolice zmagą się w największej mierze z: problemem wysokiego poziomu bezrobocia mimo ogólnego spadku stopy bezrobocia, niewystarczającą liczbą miejsc w przedszkolach, brakiem żłobka lub innej formy opieki nad dziećmi do lat 3, niezadawalającymi osiągnięciami edukacyjnymi dzieci i młodzieży, małymi możliwościami rozwoju dla młodych osób, oraz niedostatecznymi możliwościami rozwoju kompetencji dla liderów lokalnych.

Strefa gospodarcza rewitalizowanego obszaru borykała się ze słabym rozwojem sektora usługowego związanego z branżą turystyczną (niewystarczająca baza noclegowa i gastronomiczna), złą kondycją rolnictwa oraz niedopasowania profilu działalności lokalnych przedsiębiorców do potencjału rozwojowego Gminy. Na obszarze poddanym rewitalizacji nie funkcjonowało wyspecjalizowane rolnictwo z powodu przewagi gleb o najniższej klasie bonitacyjnej, rozdrobnienia gospodarstw rolnych oraz braku lokalnego rynku zbytu.

Do negatywnych zjawisk występujących w strefie środowiskowej Gminy Zapolice można było zaliczyć zaniedbanie okolic wzdłuż rzeki Warty, brak podejmowania działań w zakresie rewaloryzacji parków oraz zagrożenie obniżeniem jakości powietrza w związku ze zwiększającym się ruchem pojazdów na drogach.

Do problemów strefy przestrzenno-funkcjonalnej można było zaliczyć: niezadawalający stan infrastruktury drogowej – jej nierównomierne rozwinięcie oraz brak dróg krajowych lub wojewódzkich, niedostatki infrastruktury w zakresie przestrzeni publicznej, brak infrastruktury turystycznej, brak ścieżek rowerowych, niewielką liczbę połączeń komunikacyjnych z częścią wschodnią gminy oraz brak wyboru placówek ochrony zdrowia, w tym brak dostępu do usług rehabilitacyjnych.

W strefie technicznej jako słabe strony można było wskazać brak składowiska odpadów komunalnych na terenie Gminy, brak sieci gazowej oraz zły stan lokalnego systemu melioracyjnego.

W celu poprawy sytuacji w ramach Programu Rewitalizacji zaplanowano szereg działań naprawczych. W Programie zawarto 9 przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz działania uzupełniające zadania inwestycyjne zapewniające komplementarność inwestycji na obszarze rewitalizowanym obejmujące aktywizację zawodową, społeczną oraz edukacyjną.

Ocena stopnia realizacji przedsięwzięć

Na potrzeby weryfikacji stopnia realizacji przedsięwzięć przyjęto skalę oceny, której założenia oparto na zaleceniach Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa dotyczących systemu monitorowania i oceny programów rewitalizacji oraz wytycznych Głównego Urzędu Statystycznego. W systemie monitorowania PR przyjęto następujące wskaźniki:

- **100%** – przedsięwzięcie zrealizowane;
- **75%** – przedsięwzięcie częściowo zrealizowane/ w trakcie realizacji;
- **25%** – przedsięwzięcie planowane do realizacji w ciągu 12 m-cy;
- **0%** – przedsięwzięcie planowane do realizacji później niż w ciągu 12 m-cy.

TABELA 2. STOPIEŃ REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Data realizacji	Stopień realizacji	Opis wykonanych działań
1.	Kompleksowa przebudowa i rozbudowa Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu wraz z infrastrukturą towarzyszącą jako centrum rozwoju kultury i przedsiębiorczości w Zapolicach	Realizacja przesunięta na lata 2022-2025	40 %	I. Opracowano dokumentację projektową zadania pn. „ Przebudowa i rozbudowa Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Zapolicach wraz z zagospodarowaniem przynależnego terenu” II. Wybrano Wykonawcę zadania, który zrealizował 40 % zadania inwestycyjnego
2.	Kompleksowa przebudowa i rozbudowa budynku po dawnej szkole w miejscowości Holendry pod potrzeby utworzenia mieszkań socjalnych i wspomaganych oraz pomieszczeń dla potrzeb prowadzenia usługi opiekuna dziennego	Z przyczyn braku środków finansowych realizacja wstrzymana	0%	
3.	Kompleksowa przebudowa i rozbudowa budynku po dawnej szkole w miejscowości Młodawin Górny pod potrzeby utworzenia mieszkań socjalnych i wspomaganych	Realizacja zadania odłożona w czasie. Brak programów dotacyjnych na ten zakres zadania zawiesił jego realizację.	0%	
4.	Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych, poprzez remont i rozbudowę budynków szkolnych wraz z zapewnieniem odpowiedniej infrastruktury i usług edukacyjnych oraz budowę przedszkola wraz z zapewnieniem odpowiedniej infrastruktury i usług edukacyjnych w Zapolicach.	I. 2017-2019 II. 2016-2019 III.2021	100%	I. Modernizacja Zespołu Szkół Ogólnokształcących wraz z zagospodarowaniem przynależnego terenu na potrzeby rekreacyjno-integracyjne: 1. Termomodernizacja budynku szkoły: - kompleksowa, wielobranżowa inwestycja. 3. Odnowa elewacji; 4. Utworzenie strefy rekreacyjno – integracyjnej z boiskiem wielofunkcyjnym. 5. Instalacja paneli fotowoltaicznych na potrzeby Szkoły Podstawowej.

				<p>II. Przebudowa i rozbudowa części istniejącej szkoły na przedszkole publiczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Montaż stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej, termomodernizacja obiektu; 2. Budowa wewnętrznej kanalizacji sanitarnej; 3. Tynkowanie, malowanie, montaż barierki w części wewnętrznej, wykonanie terakoty. 4. Tynkowanie części zewnętrznej, wyłożenie przyległego terenu kostką brukową. 5. kompleksowe wyposażenie placówki 6. Instalacja paneli fotowoltaicznych na potrzeby Przedszkola Publicznego.
5.	Rewaloryzacja zabytkowego parku w Zapolicach	2017-2019	100%	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kompleksowa rewaloryzacja parku w Zapolicach; 2. Modernizacja oświetlenia na 6 szlakach turystycznych o łącznej długości 4,14 km.
6.	Budowa infrastruktury turystycznej i sportowej na terenach rewitalizacji, dla potrzeb rozwoju społeczno – gospodarczego obszarów rewitalizacji Gminy w obszarze turystyki	2019	100%	Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjno-turystycznej w miejscowościach Zapolice, Holendry, Młodawin Górny
7.	Rozwój sieci dróg gminnych, jako czynnika umożliwiającego rozwój społeczno-gospodarczy obszarów rewitalizacji Gminy	I.2018 II.2021-2022	100%	<p>I. 1. Przebudowa dróg Gminnych w Zapolicach: Sportowej, Osiedlowej i Polnej wraz z wjazdami i kanalizacją deszczową;</p> <p>I. 2. Przebudowa dróg wewnętrznych dojazdowych na osiedlu w Zapolicach – ul. Słoneczna.</p> <p>II. 1 Przebudowa drogi gminnej nr 119002E w m. Zapolice, ul. Spacerowa i m. Świerzyny na długości 2,35 km</p>
8.	Rozbudowa i przebudowa budynku Ośrodka Zdrowia	Realizacja zadania	0%	

	wraz z wyposażeniem dla potrzeb prowadzenia wysokiej jakości usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych obszarów rewitalizacji	odłożona w czasie. Brak programów dotacyjnych na ten zakres zadania zawiesił jego realizację.		
9.	Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków komunalnych w miejscowości Zapolice, jako czynnika rozwoju gospodarczego obszarów rewitalizacji, opartego na potencjale środowiskowym Gmin	2017-2022	100%	Budowa nowej, modułowej oczyszczalni ścieków.

Źródło: dane z Urzędu Gminy Zapolice.

Zgodnie ze stanem na dzień dokonywania oceny, tj. 30 września 2023 roku, w pełni zrealizowano łącznie 6 zadań. Nie rozpoczęto prac w przypadku 3 przedsięwzięć.

W celu głębszej oceny skuteczności wdrożenia Programu Rewitalizacji przyjęto wskaźniki mające na celu porównanie stopnia realizacji przedsięwzięć w dniu oceny w odniesieniu do planowanych początkowo rezultatów:

TABELA 3. WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW

Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Wartość osiągnięta
liczba obiektów zrewitalizowanych (park w Zapolicach, Kwatera Wojenna w Strońsku, Przedszkole, Szkoła Podstawowa, OSP w Beleniu, oczyszczalnia ścieków w Zapolicach)	9	6
liczba przedsiębiorców z obszarów rewitalizowanych, korzystających ze wsparcia doradczego	10	10
liczba osób korzystających z oferty punktu informacji turystycznej	150	460
liczba zrealizowanych wydarzeń o charakterze historyczno – kulturalnym na obszarach zdegradowanych Gminy	70	70
liczba osób korzystających z zajęć aktywizujących z obszarów rewitalizowanych Gminy	200	2000
Liczba osób korzystających z mieszkania wspomaganego	20	0
% osób zaktywizowanych społecznie i/lub zawodowo w stosunku do liczby osób korzystających ze wsparcia	56	130
liczba osób pracujących i pozostających bez pracy, zamieszkałych na obszarach zdegradowanych, po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dziecka; Rezultat mierzalny w skali roku w oparciu o liczbę rodziców, którzy powrócili do pracy lub podjęli zatrudnienie po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dziecka.	20	Brak danych
odsetek dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do przedszkola	75	100
liczba dzieci z niepełnosprawnością uczęszczających do przedszkola, szkoły podstawowej, gimnazjum	12	13
liczba osób korzystających usług Ośrodka Zdrowia	250	1989
liczba przedsiębiorców (w tym przedsiębiorców, prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą) w sołectwie Zapolice	10	57

Źródło: dane z Urzędu Gminy Zapolice.

Zgodnie z powyższą tabelą w dużej mierze udało się osiągnąć założone wartości.

5. Stopień realizacji PR pod względem rzeczowym

W Programie Rewitalizacji Gminy Zapolice zostały określone 3 główne cele, na podstawie których zostały określone następujące kierunki działań:

1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez zapewnienie wysokiej jakości edukacji oraz działania aktywizujące społecznie i zawodowo osoby pozostające bez pracy, zamieszkujące obszary zdegradowane Gminy, w tym w szczególności osoby z niepełnosprawnością.
2. Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców obszarów rewitalizowanych, poprzez organizowanie wysokiej jakości usług społecznych, zdrowotnych i edukacyjnych.
3. Rozwój społeczno – gospodarczy obszarów rewitalizowanych gminy poprzez wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznej i stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego, opartego na potencjale historycznym, krajobrazowym i środowiskowym gminy.

Do pomiaru osiągnięcia założonych celów przygotowano listę wskaźników dla działań przewidzianych w Programie Rewitalizacji.

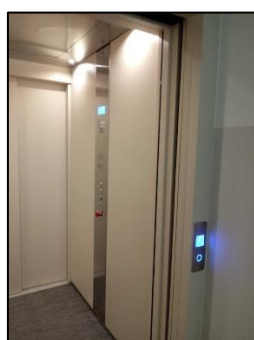
TABELA 4. WSKAŹNIKI PRODUKTU, REZULTATU I ODDZIAŁYWANIA

Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Wartość
Liczba zrewitalizowanych obszarów	szt.	5
Liczba obiektów, które uzyskały nowe funkcje w wyniku rewitalizacji	szt.	4
Liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów	szt.	4
Liczba obiektów objętych termomodernizacją	szt.	1
Liczba utworzonych /zmodernizowanych miejsc rekreacji i terenów zielonych	szt.	2
Liczba obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne	szt.	3
Wskaźniki rezultatu		
Liczba zrewitalizowanych obiektów	szt.	6
Powierzchnia budynków objęta termomodernizacją	m ²	1573,24
Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki	szt.	2
Wskaźniki oddziaływania		
Spadek liczby osób bezrobotnych na terenie Gminy	os.	64
Zmniejszenie liczby wymeldowań z terenu Gminy	os.	16

Źródło: dane z Urzędu Gminy Zapolice.

Na podstawie wartości przyjętych wyżej wskaźników można wnioskować o sukcesie inwestycji przeprowadzonych w ramach Programu oraz ich zgodności z założonymi celami. Korzyści z obranych kierunków działań są widoczne przede wszystkim w obszarze edukacji szkolnej i przedszkolnej, turystyki oraz aktywności kulturalnej regionu.

Kilka kluczowych inwestycji w obszarze edukacji zmieniło całkowicie warunki infrastrukturalne i edukacyjne dzieci i młodzieży z obszaru gminy Zapolice. Kompleksowa modernizacja i termomodernizacja budynku szkoły podstawowej, nowoczesne wyposażenie sprzętowe i dydaktyczne praktycznie wszystkich sal lekcyjnych, dostosowanie budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz zagospodarowanie terenu wokół szkoły z wydzieleniem stref sportowych i rekreacyjnych poprawiło nie tylko estetykę przestrzenną w centralnej części Zapolic ale znacząco podniosło warunki kształcenia młodego pokolenia. Dzięki dokonanym zmianom, uczniowie zyskali nowe możliwości rozwoju oraz okazję do pracy w warunkach dostosowanych do indywidualnych potrzeb edukacyjnych.

Źródło: Fotografije Urzędu Gminy Zapolice.

Źródło: Fotografije Urzędu Gminy Zapolice

Dla poprawy warunków osadniczych zrealizowana została kolejna inwestycja służąca wszystkim mieszkańcom gminy. Nowo wybudowana oczyszczalnia ścieków wprowadziła nowe technologie w procesach oczyszczania ścieków, poprawiła przepustowość oraz

zwiększyła ilość i jakość oczyszczanych ścieków na bardziej przyjazne środowisku naturalnemu.

Źródło: Fotografie Urzędu Gminy Zapolice

Poprawa warunków osadniczych, jakości życia oraz poprawa ładu przestrzennego na terenach zdegradowanych była i będzie nadal najważniejszym celem w kształtowaniu procesów rewitalizacyjnych w Gminie Zapolice.

6. Monitoring finansowy

W analizowanym okresie, czyli do dnia 30 września 2023 roku zrealizowanych zostało w zaawansowanym stopniu 6 projektów, a 3 projekty nie są obecnie w realizacji. Wartość oraz źródła finansowania wszystkich projektów podano w poniższej tabeli:

TABELA 5. KOSZTY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTÓW REALIZOWANYCH W RAMACH PR

Projekt	Planowany okres realizacji/ okres realizacji	Szacowana wartość projektu w PLN/ Wartość projektu na dzień przyjętego PR	Nazwa zadania, źródła i wartość finansowania na dzień rozpoczętej realizacji inwestycji	Dotychczas poniesione wydatki w PLN
Kompleksowa przebudowa i rozbudowa Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu wraz z infrastrukturą towarzyszącą jako centrum rozwoju kultury i przedsiębiorczości w Zapolicach	2018-2020 Aktualny termin realizacji: 2022-2025	4 000 000,00	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych Wartość projektu: 12 000 000,00 zł Dofinansowanie: 10 800 000,00 zł	89 052,00 zł
Kompleksowa przebudowa i rozbudowa budynku po dawnej szkole w miejscowości Holendry pod potrzeby utworzenia mieszkań socjalnych i wspomaganych oraz pomieszczeń dla potrzeb prowadzenia usługi opiekuna dziennego	2017-2019	1 300 000,00	-	Brak
Kompleksowa przebudowa i rozbudowa budynku po dawnej szkole w miejscowości Młodawin Górny pod potrzeby utworzenia mieszkań socjalnych i wspomaganych	2019-2021	1 100 000,00	-	Brak

<p>Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych, poprzez remont i rozbudowę budynków szkolnych wraz z zapewnieniem odpowiedniej infrastruktury i usług edukacyjnych oraz budowę przedszkola wraz z zapewnieniem odpowiedniej infrastruktury i usług edukacyjnych w Zapolicach</p>	<p>2016-2022</p>	<p>6 000 000,00</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. „Inwestycje infrastrukturalne, środowiskowe i społeczne na obszarze zdegradowanym w Zapolicach oraz modernizacja Zespołu Szkół Ogólnokształcących wraz z zagospodarowaniem przynależnego terenu na potrzeby rekreacyjno-integracyjne” Wartość projektu: 5 697 014,33 zł Dofinansowanie: 2 860 736,56 zł 2. „Rozwój kompetencji kluczowych sukcesem uczniów szkoły podstawowej w Zapolicach” Wartość projektu: 938 058,06 zł Dofinansowanie: 527 715,34 zł 3. „Poprawa efektywności energetycznej poprzez zakup i montaż instalacji fotowoltaicznej na budynkach użyteczności publicznej w Gminie Zapolice” Wartość projektu: 289 976,56 zł Dofinansowanie: 216 334,36 zł 4. „Przebudowa i rozbudowa części istniejącej szkoły na przedszkole publiczne” Wartość projektu: 4 572 349,98 zł Dofinansowanie: 2 923 748,22 zł 5. „Przedszkole oknem na świat” Wartość projektu: 131 398,50 zł Dofinansowanie: 111 688,50 zł 6. „Utworzenie ekopracowni w SP im. 4 Pułku Piechoty Legionów w Zapolicach” Wartość projektu: 97 445,19 zł Dofinansowanie: 87 395,19 zł 7. „Zdalna szkoła + w ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej” Wartość projektu: 44 996,86 zł 8. „Zdalna Szkoła” Wartość projektu: 59 999,40 zł 9. „Laboratoria Przyszłości” Wartość projektu: 99 000,00 zł 	<p>11 930 237,88</p>
<p>Rewaloryzacja zabytkowego parku w Zapolicach</p>	<p>2017-2022</p>	<p>2 000 000,00</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. „Rewaloryzacja zabytkowego parku w Zapolicach” Wartość projektu: 1 374 041,25 zł Dofinansowanie: 946 419,55 zł 2. „Wyspy kwiatowe w zabytkowym parku w Zapolicach” Wartość projektu: 150 522,01 zł 	<p>1 569 123,26</p>

			<p>Dofinansowanie: 149 923,00 zł</p> <p>3. „Zabiegi pielęgnacyjne pomników przyrody na terenie parku w Zapolicach”</p> <p>Wartość projektu: 44 560,00 zł</p> <p>Dofinansowanie: 35 500,00 zł</p>	
Budowa infrastruktury turystycznej i sportowej na terenach rewitalizacji, dla potrzeb rozwoju społeczno – gospodarczego obszarów rewitalizacji Gminy w obszarze turystyki	2017-2022	264 626,33	<p>1. ”Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjno-turystycznej w miejscowościach Ptaszkowice, Swędzeniejewice, Pstrokonie, Zapolice, Holendry, Młodawin Dolny, Młodawin Górny gminy Zapolice”</p> <p>Wartość projektu: 60 752,00 zł</p> <p>Dofinansowanie: 38 656,50 zł</p>	264 153,09
Rozwój sieci dróg gminnych, jako czynnika umożliwiającego rozwój społeczno-gospodarczy obszarów rewitalizacji Gminy	2017-2022	5 500 000,00	<p>1. Przebudowa dróg Gminnych w Zapolicach: Sportowej, Osiedlowej i Polnej wraz z wjazdami i kanalizacją deszczową</p> <p>Wartość projektu: 1 197 602,83 zł</p> <p>Dofinansowanie: 580 612,52 zł</p> <p>2. Przebudowa dróg wewnętrznych dojazdowych na osiedlu w Zapolicach – ul. Słoneczna</p> <p>Wartość projektu: 1 336 169,26 zł</p> <p>Dofinansowanie: 1 032 019,00 zł</p> <p>3. ”Przebudowa drogi gminnej nr 119002E w m. Zapolice, ul. Spacerowa i m. Świerzyny”</p> <p>Wartość projektu: 2 308 438,21 zł</p> <p>Dofinansowanie: 1 583 137,00 zł</p>	3 987 806,74
Rozbudowa i przebudowa budynku Ośrodka Zdrowia wraz z wyposażeniem dla potrzeb prowadzenia wysokiej jakości usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych obszarów rewitalizacji	2018-2020	2 000 000,00	-	Brak
Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni	2017-2022	4 000 000,00	<p>1. „Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Zapolice”</p>	4 290 952,61

ścieków komunalnych w miejscowości Zapolice, jako czynnika rozwoju gospodarczego obszarów rewitalizacji, opartego na potencjale środowiskowym Gmin			Wartość projektu: 4 290 952,61 zł Dofinansowanie: 1 596 475,00 zł	
--	--	--	--	--

Źródło: dane z Urzędu Gminy Zapolice.

7. Wnioski i analiza czynników ryzyka oraz uwarunkowań wpływających na możliwości realizacji założeń Programu Rewitalizacji

W latach obowiązywania obecnego PR, istotnym czynnikiem wpływającym na stopień realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych była sytuacja związana z konfliktem zbrojnym w Ukrainie oraz pandemia COVID–19. Wzrost cen towarów i usług skutkował znacznym wzrostem kosztów realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a w wybranych przypadkach koniecznością ograniczenia ich zakresu. Pomimo tych utrudnień, gmina Zapolice zrealizowała założone zadania rewitalizacyjne w obszarach najbardziej istotnych dla mieszkańców gminy Zapolice. W trzech przypadkach, dla projektów: 1) Kompleksowa przebudowa i rozbudowa budynku po dawnej szkole w miejscowości Holendry pod potrzeby utworzenia mieszkań socjalnych i wspomaganych oraz pomieszczeń dla potrzeb prowadzenia usługi opiekuna dziennego, 2) Kompleksowa przebudowa i rozbudowa budynku po dawnej szkole w miejscowości Młodawin Górny pod potrzeby utworzenia mieszkań socjalnych i wspomaganych, 3) Rozbudowa i przebudowa budynku Ośrodka Zdrowia wraz z wyposażeniem dla potrzeb prowadzenia wysokiej jakości usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych obszarów rewitalizacji, zostały wypracowane nowe koncepcje, które będą przedmiotem konsultacji społecznych na potrzeby opracowania nowego PR na lata 2024-2030.

Spis tabel

TABELA 1. PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI KOMITETY MONITORUJĄCEGO.....	4
TABELA 2. STOPIEŃ REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ	12
TABELA 3. WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW	14
TABELA 4. WSKAŹNIKI PRODUKTU, REZULTATU I ODDZIAŁYWANIA	15
TABELA 5. KOSZTY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROJEKTÓW REALIZOWANYCH W RAMACH PR	18

Spis wykresów i map

MAPA 1. STREFA PRZEZNACZONA DO DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH.....	10
WYKRES 1. LICZBA OSÓB W GRUPACH FUNKcjONALNYCH W LATACH 2016-2022.....	7
WYKRES 2. WSPÓŁCZYNNIK OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO OSOBAMI STARSZYMI W GMINIE ZAPOLICE W LATACH 2016-2022	7
WYKRES 3. URODZENIA ŻYWE, ZGONY I PRZYROST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI W GMINIE ZAPOLICE W LATACH 2016 - 2022.....	8
WYKRES 4. LICZBA ZAMELDOWAŃ I WYMELDOWANI ORAZ SALDO MIGRACJI W LATACH 2016-2022	9
WYKRES 5. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH W GMINIE ZAPOLICE W LATACH 2016-2022	9